

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1380

van **JOHAN DANEN**

datum: 21 september 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Schoolgebouwen - Versnelde asbestverwijdering (2)

Op 6 juli 2018 ondertekenden de minister, de Vlaamse minister van Onderwijs, de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM), het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION), de verschillende onderwijskoepels (het Katholiek Onderwijs Vlaanderen (KOV), de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten (OVSG), het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen (POV), het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers (OKO) en het Gemeenschapsonderwijs (GO!)) een samenwerkingsovereenkomst. Door de ondertekening van deze samenwerkingsovereenkomst kon elke school in Vlaanderen een beroep doen op de subsidies van de OVAM om hun asbestinventaris te laten verfijnen of te actualiseren en om asbest in schoolgebouwen versneld en veilig te verwijderen.

Deze protocollen lopen tot 31 december 2022. Momenteel is een nieuw vervolgprotocol voor asbestafbouw in scholen voor respectievelijk GO!-scholen en het gesubsidieerd onderwijs (AGION) in opmaak, dat operationeel wordt vanaf 1 januari 2023 en loopt tot 31 december 2026.

Op 16 juli 2021 gaf de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de uitvoering van het luik sectorprotocol scholen binnen het relanceproject 'VV5 Circulaire economie - Asbest sectorprotocol'. Door deze beslissing kunnen de geprovisioneerde relancemiddelen worden vrijgegeven en ingezet in de begrotingsjaren 2021 en 2022 voor de verdere ondersteuning van asbestinventarisatie en asbestverwijdering in Vlaamse scholen zoals die in 2018 werd opgestart volgens de modaliteiten van de lopende sectorprotocollen GO! en AGION.

Op 26 november 2020 stelde ik de minister een schriftelijke vraag (nr. 289) over de versnelde asbestverwijdering. Uit het antwoord van de minister bleek dat er op dat moment 1613 scholen zich hadden aangemeld voor een subsidie. 763 van deze scholen bevonden zich toen in de fase van asbestinventarisatie. In 538 vestigingen van scholen werden de werken al aangevat en in een 200-tal scholen waren de werken al volledig uitgevoerd. 10% van de scholen bleken na de inventarisatie asbestveilig te zijn of er waren geen verdere ingrepen nodig. Volgens de minister bedroeg het subsidiebedrag voor een asbestverwijdering gemiddeld ongeveer 15.000 euro.

De nota die op 16 juli 2021 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd, bevat gelijkaardige cijfers. Bij de opmaak van de nota hadden 1700 Vlaamse scholen zich aangemeld voor ondersteuning. In 1487 scholen vond al een verfijning van de asbestinventaris plaats. In 300 scholen werd de asbestverwijdering al uitgevoerd en nog eens 160 asbestverwijderingen stonden ingepland of zijn in uitvoering.

Het doel van de Vlaamse Regering is om zo snel mogelijk een traject uit te zetten van de resterende 4300 scholen.

1. In het antwoord op schriftelijke vraag nr. 289 gaf de minister aan dat er in 538 scholen al asbestverwijderingswerken waren opgestart en dat in een 200-tal scholen de verwijdering al afgerond was. In de nota die op 16 juli 2021 werd goedgekeurd, wordt er gesproken over 300 scholen waar de asbestverwijdering al uitgevoerd was en dat er nog eens 160 asbestverwijderingen stonden ingepland of in uitvoering waren. De cijfers die in de nota gehanteerd worden liggen merkkelijk lager dan diegene die de minister als antwoord gaf op schriftelijke vraag nr. 289 (460 vs. 738).

Waar komt dit verschil vandaan?

2. Volgens de nota zou in 460 scholen de asbestverwijdering in uitvoering zijn, ingepland staan of al uitgevoerd zijn. In 10% van de scholen (i.e. 149) waarvoor een inventaris werd opgemaakt, dient er geen actie ondernomen te worden. In totaal werd voor 1487 scholen (van de 1700) de asbestinventaris verfijnd. Voor ongeveer 609 scholen is het dus al duidelijk welke acties er nodig zijn, wat betekent dat er nog geen actie werd ondernomen in de 878 andere scholen.
 - a) Wat is de status van deze 878 scholen? In welke fase zitten deze scholen?
 - b) Is voor deze 878 definitief uitgesloten - op basis van een eerdere inventaris - dat er geen acuut gevaar bestaat, waardoor er een dringende asbestverwijdering noodzakelijk is?
 - c) Nog voor een 200-tal scholen dient de asbestinventaris verfijnd te worden.
 - i. Beschikken deze scholen allemaal al over een asbestinventaris (zoals ze wettelijk verplicht zijn)?
 - ii. Waarom werd de asbestinventaris voor deze groep van scholen nog niet verfijnd?
3. Het is de ambitie van de Vlaamse Regering om zo snel mogelijk toe te werken naar een traject voor de resterende circa 4300 Vlaamse scholen.
 - a) Beschikken al deze scholen al over een asbestinventaris, zoals deze wettelijk werd opgelegd door de federale wetgeving? Op basis van welke info/databank komt de minister tot dit antwoord?
 - b) Het proefproject van de OVAM toonde aan dat er in ongeveer 27% van de geïnventariseerde schoolgebouwen sprake was van dringend te verwijderen asbesttoepassingen.
 - i. Is dit percentage ook van toepassing op de resterende scholen?
 - ii. Om hoeveel gebouwen zal het vermoedelijk gaan, aangezien een school uit meerdere gebouwen kan bestaan?
 - iii. Hoe zullen deze scholen, waar er sprake is van dringend te verwijderen asbesttoepassingen, in kaart worden gebracht? Zal er prioritair worden ingezet op het opsporen en aanpakken van die scholen waar er dringend te verwijderen asbesttoepassingen zijn?

4. Toen de nota 'Uitvoering van het Relanceplan Vlaamse Veerkracht project VV5 'Circulaire economie - asbest sectorprotocollen - scholen' werd opgesteld, hadden 1700 scholen zich aangemeld voor een subsidie.
 - a) Hoeveel scholen (in absolute cijfers en procentueel) hebben op dit moment al een subsidie aangevraagd?
 - b) Voor welk bedrag werden er subsidies aangevraagd?
 - c) Hoeveel scholen (in absolute cijfers en procentueel) ontvingen al een subsidie? Wat is het gemiddelde subsidiebedrag dat werd toegekend? Wat is het totale toegekende subsidiebedrag? Graag een overzicht van de bestede en niet-bestede middelen door AGION en de OVAM tot nog toe.
 - d) Hoe zijn de subsidieaanvragen verdeeld over de scholen, behorend tot de verschillende onderwijskoepels?
 - e) Hoe zijn de subsidieaanvragen verdeeld over de verschillende provincies? Graag de cijfers in aantallen scholen en in bedragen.
5. In het antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 10 van 22 augustus 2019 gaf toenmalig minister van Onderwijs Hilde Crevits aan dat scholen die niet instapten op een offertevoorstel voor asbestverwijdering, of die geen aanmelding deden voor een (gratis) verfijning van de asbestinventaris, gewezen zouden worden op al hun huidige en toekomstige verplichtingen in kader van de asbestproblematiek. Minister Demir bevestigde dit in haar antwoord op bovenvermelde schriftelijke vraag nr. 289.
 - a) Hoeveel scholen (in absolute cijfers en procentueel) werden tot hiertoe op hun verplichtingen gewezen?
 - b) Hoeveel van deze scholen gaven daar (nog) geen gevolg aan?
6. Ik weet natuurlijk dat er op dit vlak reeds communicatie- en sensibiliseringsacties zijn gebeurd. Maar blijkbaar zijn er nog steeds scholen waar de ernst van de zaak nog niet voldoende doordringt.

Wil de minister de communicatie- en sensibiliseringsinspanningen ter zake versterken? Hoe wil ze dat doen?

ANTWOORD

op vraag nr. 1380 van 21 september 2021

van **JOHAN DANEN**

1. In het antwoord op uw SV 289 van 26 november 2020 heb ik inderdaad aangegeven dat 538 scholen zich in "fase werken" bevinden. Dit is een ruimere groep dan de groep van 160 scholen waarvan sprake is in de nota bij de goedkeuring door de Vlaamse Regering van het relanceproject 'Vlaamse Veerkracht' VV5 op 16 juli 2021. De omschrijving "fase werken" houdt alle aspecten in waar een aannemer wordt betrokken. Dit gaat dus van een eerste contact met een aannemer, bv. voor een offertevraag, tot en met de oplevering. De groep van 160 scholen waarvan sprake is in bovenstaande nota omvat specifiek die scholen waar op 16 juli 2021 werken waren ingepland of reeds in uitvoering waren. Scholen waarvan de offerte nog in opmaak was, die hun offerte nog niet aanvaardden of scholen die hun offerte wel aanvaardden maar waarvoor de uitvoeringsdatum nog niet gekend was, werden dus in die nota niet meegenomen.
2.
 - a) De 878 scholen waarvan u spreekt zijn de scholen waar door de OVAM een asbest-inventaris werd opgemaakt of verfijnd, die niet asbestvrij of asbestveilig bleken te zijn waar nog geen asbestverwijdering is ingepland of uitgevoerd. Scholen kiezen vrij en autonoom wanneer zij opgemaakte offertes aanvaardden en werken inplannen. Dit al dan niet samensprekend met andere beoogde energetische ingrepen aan het gebouw. Aan deze fases gaat steeds een intern planningsproces binnen de school vooraf, waar de OVAM geen deel van uitmaakt.
 - b) Neen, de OVAM kan geen uitspraken doen over de aanwezigheid van bepaalde asbesttoepassingen of asbestveiligheid op basis van eerder opgemaakte inventarissen.
 - c)
 - i. De OVAM vraagt om bij de aanmelding de meest recente asbestinventaris bij te voegen. Bestaande inventarissen, ook al zijn deze soms uitermate beperkt of niet beschikbaar, zijn quasi altijd toe aan verdere actualisatie en verfijning.
 - ii. Het is voor scholen op elk moment doorheen het jaar mogelijk om zich bij de OVAM aan te melden voor de opmaak van een asbestinventaris. Hierdoor vertrekken er ook vanuit de OVAM permanent opdrachten naar de asbestdeskundigen voor inventarisatie van schoolgebouwen. Het is dus niet verwonderlijk dat er altijd een aantal scholen zullen zijn die al aangemeld zijn, maar waarvoor er nog geen inventaris werd opgemaakt.
3.
 - a) Het klopt inderdaad dat alle scholen vanuit hun federale werkgeversverplichting over een asbestinventaris dienen te beschikken. Er bestaat echter op federaal niveau geen overzicht van de opgemaakte federale asbestinventarissen, dus ik kan mij dan ook niet uitspreken over de aanwezigheid van deze asbestinventaris in alle Vlaamse scholen.
 - b)
 - i. In grootteorde is dit percentage ook van toepassing op de resterende scholen.
 - ii. De gegevens van de OVAM zijn steeds gebaseerd op het aantal vestigingsplaatsen van scholen en niet op het aantal gebouwen. Een vestiging van een school bestaat inderdaad vaak uit meerdere gebouwen. Dit

gebouwenbestand varieert in aantal gebouwen ook van school tot school. Vandaar de keuze voor vestigingsplaatsen om een kwalitatieve opvolging te kunnen waarborgen.

iii. De OVAM heeft niet de bevoegdheid om scholen te verplichten actie te ondernemen. Scholen zijn uiteraard, net als andere gebouweigenaars, verplicht om volgens het Materialendecreet het aanwezige asbest correct te beheren. Voor scholen met dringend te verwijderen asbesttoepassingen, dringt de OVAM steeds aan om actie te ondernemen, ook in samenwerking met de koepelvertegenwoordigers. De uiteindelijke beslissing over de aanvaarding van de offerte behoort toe aan de bevoegdheid en de verantwoordelijkheid van de school zelf. Vanaf 2022 zal de invoering van het asbestattest het asbestpassief van alle gebouwen in Vlaanderen (>2001) gestructureerd in kaart brengen, ook schoolgebouwen.

4. a) Momenteel zijn er 1847 vestigingen van scholen die zich aangemeld hebben voor asbestinventarisatie en/of -verwijdering. Op basis van de gegevens waarover de OVAM beschikt over het scholenbestand in Vlaanderen, vertegenwoordigt dit aantal 30% van de vestigingen van scholen.
- b) Sinds de start van het protocol asbestverwijdering in scholen in 2018 is er voor circa 1,8 miljoen euro aan asbestinventarisaties en voor 4,5 miljoen euro aan werken aangevraagd én uitgevoerd. De offertes voor werken via raamcontracten van de OVAM in afwachting van goedkeuring door het schoolbestuur, vertegenwoordigen momenteel een subsidiebedrag van 250.000 euro.
- c) Momenteel zijn er in 327 scholen asbestverwijderingswerken uitgevoerd met subsidies van de OVAM. Op basis van de gegevens over het scholenbestand waarover de OVAM beschikt, vertegenwoordigt dit aantal 5,5% van het aantal scholenvestigingen in Vlaanderen. Het gemiddelde subsidiebedrag bedraagt 13.800 euro. Er werd reeds voor een bedrag van 6,3 miljoen euro aan subsidies benut voor uitgevoerde asbestinventarisaties en asbestverwijderingen in schoolgebouwen. Ik kan geen uitspraken doen over de beschikbare budgetten bij AGION. Het huidig protocol kent eveneens nog een vervolprotocol. Met de verkregen budgetten in 2021 in het kader van het relanceproject Vlaamse Veerkracht, heeft de OVAM 1.083.000 euro nog niet besteed via raamcontracten. Bij uitputting van een raamcontract, wordt telkens een nieuw raamcontract in de markt gezet met gebruik van dergelijke beschikbare middelen.
- d) Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal aanvragen per vestiging voor asbestinventarisatie en -verwijdering, verdeeld over de verschillende onderwijskoepels.

GO!	473
Katholiek Ond. Vlaanderen	1099
OKO	27
OVSG	202
POV	24
VCLB	14
CBE	8
TOTAAL	1847

- e) De OVAM beschikt enkel over het aantal vestigingen, opgedeeld per provincie. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verdeling van de aanvragen voor asbestinventarisatie en -verwijdering over de verschillende provincies.

West-Vlaanderen	421
Oost-Vlaanderen	549
Antwerpen	435
Limburg	196
Vlaams-Brabant	246
TOTAAL	1847

5. a) De algemene communicatie naar alle scholen verloopt in samenwerking met de scholenkoepels. Alle scholen waarvoor de OVAM een asbestinventaris liet opmaken werden op hun verplichtingen gewezen. Aangemelde scholen met dringend te verwijderen asbesttoepassingen worden via de koepels aangemaand om te voldoen aan hun wettelijke verplichtingen. Het specifieke aantal dat de scholenkoepels rechtstreeks aanmaande, is niet bij de OVAM bekend. De scholenkoepels stelden wel het engagement al deze scholen aan te manen om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen.
- b) Het overgrote deel van de scholen met asbesttoepassingen die op korte termijn moeten verwijderd worden, onderneemt binnen het jaar nadat er asbesttoepassingen in hun gebouwen werden vastgesteld actie.

Scholen die niet ingaan op een offertevoorstel voor asbestverwijdering, worden door de OVAM gewezen op al hun huidige en toekomstige verplichtingen in het kader van de asbestproblematiek. De OVAM bezorgt deze gegevens aan de koepels zodat zij overkoepelend kunnen begeleiden en aansturen.

6. Communicatie en sensibilisering zijn slechts twee van de verschillende kritische succesfactoren die nodig zijn voordat een school tot actie overgaat. Uit contacten met zowel de scholen zelf, de koepels als de stuurgroep blijkt duidelijk dat alle koepels en netten bezig zijn met asbestafbouw in hun gebouwen. Algemeen zetten we sterk in op communicatie rond al onze asbest-instrumenten. We plannen begin 2022 een nieuwe grote campagne. Met het nieuwe vervolgprotocol vanaf 2023 zullen de inspanningen die momenteel geleverd worden rond sensibilisering en opleidingen voortgezet of uitgebreid worden. Eenmaal er inhoudelijk overeenstemming is over het protocol wordt hiervoor de gepaste communicatiestrategie bepaald in afstemming met de scholenkoepels.